רמ"ש 10232-09-21 י.מ.מ נ' ש.מ ואח'

בפני כבוד השופט חננאל שרעבי

מבקש **י. מ. מ**
ע"י ב"כ עוה"ד דורון רז

נגד

משיבים **1. ש. מ**
2. ר. מ
3. ש. נ. מ
4. כ. ל
5. א. ד. מ
6. (קטין)
7. (קטין)
8. (קטין)
9. (קטין)
10. י. מ
11. עו"ד אלי סעדון – מנהל עזבון המנוחה ח. מ

פסק דין

1. עסקינן בבקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט לענייני משפחה בקריות (כב' השופטת מאיה לוי) בתיק ת"ע 26419-10-20 מיום 18.8.21 (להלן: "**ההחלטה קמא**"), במסגרתה נימק החלטותיו בעניין פינוי המבקש מדירת מגורים המצויה בעזבון המנוחה, וכן דחה הבקשה למתן צו מניעה למכירת אותה דירה, והכל כפי שיפורט להלן.

רקע וההחלטה קמא

2. המבקש מנהל הליכים נגד אחיותיו ואחייניו, הם המשיבים 1-9, בעניין צוואת אמם – סבתם המנוחה ז"ל. המשיבה 10 היא בתו של המבקש. המבקש והמשיבים 1-10 הם יורשים בחלקים שווים של מרבית הנכסים לפי הצוואה, וביום 25.8.2019 ניתן צו לקיום צוואת המנוחה ז"ל ולמינוי מנהל עיזבון (המשיב 11) בהסכמת היורשים כולם.

3. ביום 13.8.2020 הגיש המבקש בקשה לביטול צו קיום הצוואה, בין היתר בטענות להשפעה בלתי הוגנת על המנוחה ז"ל. הבקשה לביטול צו קיום הצוואה הועברה על-ידי הרשמת לענייני ירושה בחיפה לבית המשפט לענייני משפחה וההליך נותב למותב.

4. מנהל העיזבון הזמין חוות דעת שמאי אשר קבע כי ערך הדירה שהייתה בבעלות המנוחה ז"ל הוא 1,000,000 ש"ח. במהלך חודש ספטמבר 2020 ביקשו הן משיבה 3 והן המבקש לרכוש את הדירה. נוכח האמור קבע מנהל העיזבון כי תתקיים התמחרות בין הצדדים בכפוף להפקדת 50,000 ש"ח כתנאי להשתתפות בהתמחרות.

5. המבקש ביקש מיתר היורשים הסכמה לכך שישהה בדירה במהלך החגים "לזכר ההורים ז"ל" וכן את דחיית ההתמחרות עד לאחר החגים, ואלה נעתרו לבקשה בכפוף להתחייבות מצדו כי לא יעבור לגור בדירה.

ביום 15.10.2020 הגיש המבקש בקשה במעמד צד אחד למתן צו מניעה זמני האוסר על מנהל העיזבון למכור את הדירה עד להכרעה בבקשתו לביטול צו קיום הצוואה (ת"ע 26419-10-20). לטענתו, הדירה היא בעלת ערך סנטימנטלי רב עבורו ומנהל העיזבון מתכוון למכור אותה לזרים.

6. ביום 18.11.2020 נתן בית המשפט קמא החלטה שהוגדרה "צו מניעה זמני (במעמד צד אחד)". בהחלטה זו אסר בית המשפט על מנהל העיזבון לבצע דיספוזיציה בדירה, והוסיף כי "ההחלטה בדבר קיום הדיון בבקשה במעמד שני הצדדים תתקבל לאחר קבלת תשובת המשיב לבקשה ולאור הטענות אשר יועלו בה". למחרת, הגיש מנהל העיזבון בקשה להבהרת ההחלטה מאחר שבית המשפט קבע בהחלטה מיום 18.10.2020 כי לא ניתן להיעתר לבקשה במעמד צד אחד. משכך, טען מנהל העיזבון כי נראה שהצו ניתן בשגגה. ביום 23.11.2020 נתן בית המשפט קמא החלטה בה הבהיר כי ההחלטה מיום 18.11.2020 אכן ניתנה בשגגה, וקבע דיון במעמד הצדדים אשר התקיים ביום 2.2.2021.

7. ביום 14.4.2021 הודיע מנהל העיזבון כי ביקש לקיים את ההתמחרות בעניין הדירה, אך רק המשיבה 3 הגישה הצעה לרכישת הדירה בשם ילדיה הקטינים (המשיבים 9-6), ולפיכך נחתם הסכם מכר במסגרתו ילדי המשיבה 3 ירכשו את זכויות שאר היורשים בדירה. מנהל העיזבון ביקש כי בית המשפט קמא יאשר את הסכם המכר.

ביום 27.4.2021 אישר בית המשפט קמא את הסכם המכר והוסיף "למען הסר ספק, אני מורה על ביטול צו המניעה, ומאשרת את מכר הדירה לצד שלישי [...] אני מורה על פינוי [המבקש] המתגורר בדירה, בתוך 60 ימים".

8. ביום 6.5.2021 הגיש המבקש בקשת רשות ערעור לבית המשפט מחוזי זה, והלין, בין היתר, על ההחלטות בעניין בהירות התגובות ועל כך שהמותב הורה על ביטול צו המניעה ללא הנמקה (רמ"ש 13394-05-21, נדון לפני כב' השופטת אספרנצה אלון).

מנהל העיזבון התנגד לבקשת רשות הערעור ובנוגע לצו המניעה טען כי המותב הבהיר כבר ביום 23.11.2020 כי נתן את צו המניעה בשגגה, ומשכך אין רלוונטיות לכך שלא הוסיף הנמקה בהחלטתו מיום 27.4.2021.

9. ביום 16.6.2021 נתן בית המשפט המחוזי רשות ערעור ולאחר מכן קיבל את הערעור באופן חלקי, וקבע כי בית משפט קמא נתן תחילה החלטות סותרות בעניין צו המניעה, ולאחר קיום הדיון במעמד שני הצדדים – לא נתן החלטה מנומקת. לפיכך, הורה בית המשפט המחוזי על החזרת הדיון בעניין צו המניעה ופינוי המבקש מהדירה לבית משפט קמא, על מנת שזה ייתן החלטה מנומקת (להלן: "**הרמ"ש הקודם**").

10. ביום 18.8.2021 דחה בית המשפט קמא את הבקשה לצו מניעה בהחלטה מנומקת, היא ההחלטה קמא. בהחלטה קמא נקבע, בין היתר, כי נמצא שסיכויי התביעה העיקרית – הבקשה לביטול צו קיום הצוואה – נמוכים ביותר. זאת, בין היתר, בשים לב לכך שהצוואה קוימה בהסכמת המבקש.

בהתייחס לטענת המבקש כי לדירה יש ערך סנטימנטלי רב עבורו נקבע כי "לצד ההנחה המובנית והלכאורית, ולאחר שעיינתי בטענות ובראיות הקיימות בתיק, לא שוכנעתי כי לדירה יש ערך סנטימנטלי למבקש (כפי טענתו) והתרשמתי כי ככל וזה יזכה בתביעתו, על אף סיכוייה הנמוכים כאמור, ניתן יהיה לרפא את הנזק באמצעות תשלום פיצויים כספיים מתאימים".

בית משפט קמא הצביע על סתירות שונות בטענות המבקש והוסיף כי האחרון התנהל בחוסר תום לב בכך שקיבל את הסכמת היורשים לשהות בדירה בתקופת החגים אך המשיך להתגורר בה לאחר מכן. עוד נקבע כי המבקש אינו נקי כפיים מאחר שטען כי נודע לו על צו קיום הצוואה רק לאחר שניתן אך בהמשך התברר כי המבקש חתם בעצמו על הבקשה למינוי מנהל עיזבון. בהקשר זה הפנה בית משפט קמא לפסיקה הקובעת כי המבקש סעד זמני חייב לפעול בניקיון כפיים. משכך, נדחתה הבקשה לצו מניעה והמבקש חויב בהוצאות המשיבים בסך של 15,000 ש"ח.

בגין החלטה זו הוגשה בקשת רשות הערעור דנן.

11. למען הסדר הטוב ובהירות התמונה, יצוין כי הדיון בבקשת רשות הערעור דנן התעכב שבועות מספר נוכח התנהלות המבקש והתעכבותו בהפקדת העירבון הנדרש בהליך. הליך זה אף נמחק בפסק דיני מיום 26.10.21 אולם הושב על כנו בהחלטה מפורטת מיום 30.11.21.

<u>טענות המבקש בבקשת רשות הערעור</u>

12. <u>להלן תמצית טענות המבקש</u>:

א. בניגוד למה שנפסק בפסק הדין ברמ"ש הקודם, בהחלטה קמא לא נימק בית המשפט קמא את החלטתו בעניין צו המניעה הזמני, להבדיל מהחלטותיו לעניין פינוי המבקש מהדירה.

ב. בהחלטה קמא נכלל חיוב המבקש בהוצאות בגובה 15,000 ₪ לטובת המשיבים. הוצאות אלו לא הופיעו בהחלטתו הקודמת של בית משפט קמא (טרם הוחזר על ידי בית המשפט המחוזי בפסק הדין ברמ"ש הקודם).

ג. שגה בית משפט קמא עת לא נימק את החלטתו נשוא פסק הדין ברמ"ש הקודם, אלא נדרש לסבב טיעונים חדש מטעם הצדדים ובעקבותיו נתן את ההחלטה קמא.

ד. אף אם ההחלטה קמא "כשרה" לגבי ההנמקות בדיעבד של ביטולו לכאורה של צו המניעה הזמני שניתן, או דחיית הבקשה להעניקו, הרי שההחלטה קמא שגויה מהסיבות הבאות:

1. בית משפט קמא הכריע, לכאורה באופן סופי, בשאלת מהימנות גרסת המבקש, בטרם נשמעה התביעה קמא לגופה, בטרם הובאו ראיות ונשמעו עדים לתמיכת גרסתו.

2. בית משפט קמא קבע בהחלטה קמא ממצאים בלתי מסוייגים, בין היתר בסוגיות הבאות: תום לבו וניקיון כפיו של המבקש; טענות המבקש לעניין מכוניתו של האב המנוח; טענת המבקש על אודות כוונת הנכדים ואמם (שרכשו את הדירה) למכור אותה בהקדם לצד ג'; בכל טענות המבקש ביחס למבנה הצוואה – ובפועל בכל עילות הבקשה קמא לביטול צו קיום צוואת המנוחה וקביעה משתמעת באשר לכשרותה.

ה. שגה בית המשפט קמא עת הורה במסגרת ההחלטה קמא על פינוי המבקש מהדירה, טרם הכרעה בתביעה קמא, לאחר שקבע בהחלטה קודמת כי אי מתן הצו עלול להסב נזק למבקש אשר עלול לכאורה להיות גדול מהנזק שעלול להיגרם למשיבים מעצם מתן הצו. כן שגה בית המשפט קמא בקבעו כי נזקו של המבקש ניתן לכימות ולפיצוי בכסף, עת טען כי לדירה קיים ערך סנטימנטלי עבורו.

ו. שגה בית המשפט קמא עת התעלם מטענת המבקש כי יש צורך לקבל תחילה וטרם אישור מכר הדירה למשיבה 3 ולילדיה – אישור בית המשפט בבקשה נפרדת

שתוגש על פי חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962, היות שהקונים למעשה הם קטינים.

<u>טענות המשיבים בתשובותיהם</u>

13. <u>להלן תמצית טענות משיבים 1-9 כפי שהוגשו בתשובתם:</u>

א. המבקש טוען נגד ההוצאות שנפסקו נגדו, אולם על פי סעיף 1(8) לצו בתי המשפט (סוגי ההחלטות שלא תינתן בהן רשות ערעור), תשס"ט – 2009, לא ניתן להגיש בקשת רשות ערעור הנוגעת לפסיקת הוצאות. מעבר לכך, בית משפט קמא ביקש השלמת טיעון מהצדדים טרם הוציא ההחלטה קמא, ואף בשל כך הם זכאים להוצאות שנפסקו.

ב. יש לדחות את טענות המבקש בעניין נימוקי ההחלטה קמא, זאת נוכח התנהגות המבקש בכל הקשור להשתלטותו על הדירה ואי יציאתו ממנה; כמו כן טענות המבקש לא יורדות לשורשו של ההליך השיפוטי.

ג. המבקש מנצל את הליכי המשפט לרעה ונעדר תום לב, נוהג בכפיות טובה כלפי המשיבים שסייעו לו רבות בעבר. המבקש אף נמנע מלקיים צווים שונים שיצאו מלפני בית משפט קמא – תשלום הוצאות לאוצר המדינה; תשלום הוצאות המשיבים, הן בבית משפט זה והן בבית משפט קמא; וכאמור לעיל סירובו להתפנות מהדירה.

14. <u>להלן תמצית טענות משיב 11, מנהל העיזבון, כפי שהוגשו בתשובתו</u>:

א. ביני לביני, הדירה נשוא התיק קמא נמכרה כהוראת בית משפט קמא, העסקה דווחה לרשויות המס ורוב התמורה חולקה בין היורשים, לרבות המבקש.

ב. מאז חודש ספטמבר 2020 מתגורר המבקש בדירה לאור בקשתו והבטחתו כי לאחר חגי תשרי יפנה את הדירה. בפועל סירב המבקש לפנות את הדירה והוא שוהה בה כבר למעלה מ- 15 חודשים בניגוד להתחייבותו כאמור, ותוך הפרת החלטת בית המשפט קמא כי יפנה הדירה לא יאוחר מיום 18.11.21.

ג. בית משפט קמא נימק בהחלטה קמא, הן לעניין הבקשה לצו מניעה והן לעניין מניעת פינוי המבקש מהדירה. במסגרת ההחלטה קמא דן בית המשפט בהרחבה בסיכויי ההתנגדות שהגיש המבקש, ניתח את העובדות שהיו לפניו והגיע למסקנה שסיכויי ההתנגדות "נמוכים ביותר" ועל כן הוציא ההחלטה קמא בצדק, ואין להתערב בה.

ד. המבקש לא הצביע אף לא על טעות אחת במסקנות בית המשפט קמא לדחיית הבקשה לצו המניעה. על מנת להכריע בבקשה לצו המניעה, בחן בית המשפט קמא

את העובדות שלפניו והסיק המסקנות לצורך החלטתו. המבקש לא הצביע על טעות בתוכן הקביעות קמא ובוודאי שלא על טעות מהותית.

ה. מיד לאחר שבית משפט קמא קבע כי אי מתן הצו עלול להסב נזק למבקש אשר עלול לכאורה להיות גדול מהנזק שעלול להיגרם למשיבים מעצם מתן הצו, הבהיר כי מכלול השיקולים העומדים מנגד גוברים על אותה פגיעה.

ו. בכל הקשור לקבלת אישור בית המשפט למכירת הדירה לקטינים, בית המשפט קמא הוא שנתן אישורו לעסקה בה רכשו הקטינים את הדירה.

ז. משעה שהוחזרה ההחלטה על ידי בית המשפט המחוזי, למתן נימוקי בית המשפט קמא, ובית המשפט קמא הורה לצדדים להגיש נימוקיהם המפורטים, הרי שיש לפצות בהוצאות את הצד שזכה. ההוצאות שנפסקו משקפות עלויות משפטיות להן זכאי הצד שזכה. לו בית משפט קמא היה נותן ההחלטה קמא ללא שנדרשו הצדדים ליתן נימוקיהם בכתב, ניתן היה להבין את טרוניית המבקש, אך לא זה המצב.

15. מטעם משיבה 10, גב' י. מ, לא הוגשה כל תשובה בבקשת רשות הערעור דנן.

<u>דיון והכרעה</u>

16. **לאחר עיון בבקשת רשות הערעור על נספחיה, בתשובות המשיבים ובתיק קמא שוכנעתי ליתן רשות ערעור, לדון בבקשה כבערעור ולדחות הערעור למעט בנקודה אחת כפי שיפורט להלן, מכח סמכותי על פי תקנות 138(א)(2) + (5) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018 (להלן: "התקנות").**

להלן אנמק החלטתי.

17. לא ראיתי מקום להתערב בהחלטה קמא או בנימוק מנימוקיה. השופטת קמא דנה בבקשה שהונחה לפניה, פירטה בנוגע לתמונה העובדתית והסיקה את המסקנות כפי שראתה לנכון ובהתאם לשיקול דעתה – לא מצאתי כל טעות משפטית שמצריכה את התערבות ערכאת הערעור.

18. אף הערכת בית המשפט קמא בכל הנוגע לסיכויי ההליך קמא היתה מתבקשת, שעה שהיה עליו להכריע <u>בבקשה לסעד זמני</u>, אולם אין בכך כדי לקבוע מסמרות באשר להמשך ניהול ההליך בבית משפט קמא, לרבות קביעות בעניין מהימנות גרסת המבקש. לכך אף התייחסו משיבים 9-1 בתשובתם דנן, כאשר הפנו ל<u>פסק דינו של בית המשפט העליון בנושא פסלות השופטת קמא (ע"א 6436/21, ניתן ביום 29.11.21). מפאת חשיבות הדברים לענייננו, אביאם מפי אומרם, כב' הנשיאה חיות (ההדגשות שלי, ח"ש):</u>

> **"בענייננו, אף אם מוטב היה לו הבהיר המותב "ברחל בתך הקטנה" כי קביעותיו הן קביעות לכאוריות הרלוונטיות אך לעניין צו המניעה הזמני, <u>עיון בהחלטה מגלה כי היא עוסקת בסעד הזמני, וכי היא אינה סותמת את הגולל על התביעה העיקרית</u>. כך, בראש ובראשונה ניתן ללמוד מדברי המותב ולפיהם ניתן יהיה לפצות את המערער על נזק שעשוי להיגרם לו "ככל וזה יזכה בתביעתו, על אף סיכויה הנמוכים" (ההדגשה הוספה). מכאן <u>ברי כי הגם שהמותב ייחס סיכויים נמוכים להליך – במסגרת הדיון בסעד זמני – דעתו לא "ננעלה" ונותרה פתוחה לאפשרות כי המערער יוכיח את טענותיו ויזכה בתביעתו</u>. כמו כן, <u>העובדה כי התבטאויות המותב עלו במסגרת בקשה לסעד זמני וטרם שנשמעו עדויות, מחזקת את המסקנה כי מדובר בהחלטה לכאורית שעשויה להשתנות עם שמיעת העדים</u>, ולא ב"התבטאות נחרצת בסיום הליך המבוססת על ממצאים עובדתיים ומשפטיים". זאת ועוד: <u>חלק ניכר מהקביעות שאליהן מפנה המערער, כגון הקביעות בנוגע לחוסר תום לבו על שנשאר לגור בדירה ולהעדר ניקיון כפיים מצדו – כלל אינו נוגע לעילות שבגינן מבקש המערער את ביטול צו קיום הצוואה</u>. השאלה אם המערער פעל בתום לב כאשר נותר לגור בדירה עניינה בהתרחשות מאוחרת לחתימת הצוואה, והיא אינה משליכה כלל על טענת המערער כי הופעלה על המנוחה ז"ל השפעה בלתי הוגנת. <u>הוא הדין באשר לקביעת המותב בנוגע לניקיון הכפיים של המערער, אותו מחוייב בית המשפט לבחון על פי דרישת הדין לגבי המבקש סעד זמני, אך היא אינה משליכה בהכרח על ההליך כולו</u>".**

19. בכל הקשור להשתת הוצאות המשיבים בסך 15,000 ₪ על המבקש, סבורני כי צודקים המשיבים בתשובותיהם. מהפן הנורמטיבי – משפטי, לא תינתן רשות ערעור על החלטה להשית על צד פלוני הוצאות (סעיף 1(8) לצו בתי המשפט (סוגי ההחלטות שלא תינתן בהן רשות ערעור), תשס"ט – 2009).

פסיקת הוצאות היא החלטה המסורה לשיקול דעתה של הערכאה הדיונית המנהלת את ההליך, על אחת כמה וכמה כאשר מדובר בהחלטת ביניים; ודוק – אף אלמלא הוראותיו של צו זה, הרי שהתערבות ערכאת הערעור בהחלטות מסוג זה תיעשה רק במקרים חריגים בהם נפלה טעות משפטית או כאשר דבק פגם או פסול מהותי בשיקול דעתה של הערכאה הדיונית, **ולא מצאתי כי המקרה דנן נופל בגדר אותם מקרים חריגים**.

<u>ראו לעניין זה</u>:

רע"א 9505/17 **רמי לוי שיווק השקמה תקשורת בע"מ נ' ערן כהן** (2.8.2018) פסקה 9;

רע"א 1190/17 **רענן קסל נ' אבטן יוחאי ועוד 78 אחרים** (20.3.2017) פסקה 10.

20. אף מהפן המעשי, לא ראיתי להתערב בהשתת הוצאות המשיבים על המבקש. עיון בתיק קמא, כמו גם בטענות המשיבים, מלמד כי בית משפט קמא ביקש, וקיבל, השלמות טיעון מהצדדים (בהיקף של עד חמישה עמודים כ"א) בטרם הוציא תחת ידו את ההחלטה קמא. אם כך, הרי ש**באי כחם של המשיבים עמלו על הכנת השלמות הטיעון הללו ומשכך – ההוצאות שנפסקו בגינן ראויות.**

21. הנקודה היחידה בה ראיתי לנכון להתערב היא כדלקמן – **על מנת לא לגרום נזק לצדדי ג' (קונים פוטנציאליים של הדירה) או למבקש, ככל שיזכה בתביעתו קמא, אני מורה כי רוכשי הדירה (האחיינים, המשיבים 9-6) לא ימכרו את הדירה לצד ג' כלשהו עד קבלת פסק דין בתיק קמא**. למען הסר ספק, אין באמור כדי למנוע השלמת מכירת הדירה לאחיינים (המשיבים 9-6) ברישום על שמם (ככל שטרם הושלם הרישום).

<u>סוף דבר</u>

22. **<u>לאור האמור לעיל, אני מורה על דחיית הערעור ברובו, למעט נקודה אחת כמפורט לעיל בסעיף 21.</u>**

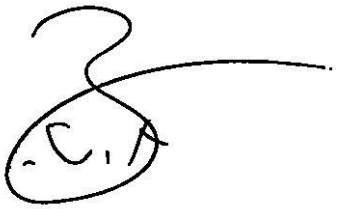
23. החלטתי לא לעשות צו להוצאות, הן נוכח העובדה כי הרמ"ש התקבל בחלקו הקטן בלבד, והן נוכח התנהלות המבקש בסוגיית הפקדת הערבון (אפנה בעניין זה לסעיף 27 להחלטתי מיום 30.11.21).

24. הערבון שהפקיד המבקש יוחזר לידיו, באמצעות בא כוחו.

המזכירות תשלח פסק דין זה לצדדים.

פסק דין זה מותר לפרסום תוך השמטת שמות הצדדים וכל פרט מזהה אחר.

ניתן היום, י"א טבת תשפ"ב, 15 דצמבר 2021, בהעדר הצדדים.

חננאל שרעבי, שופט

1
2